

Rörelsernas pingst – Historik

Inledningsord av Bengt Malmgren i samband med Rörelsernas möte med biskop Anders Arborelius, Katolska domkyrkan 12 maj 2023

Den helige Ande har i alla tider berikat kyrkan med karismer (andliga nådegåvor) som givit upphov till andliga strömningar som förnyat, givit ljus och vägledning för människornas kristna liv. Nya kyrkliga familjer har fötts, som t ex klosterordnarna. Under 1900-talet gav dessa nådegåvor givit upphov till en rad nya rörelser och kyrkliga gemenskaper.

Pingstaftonen 1998 inbjöd påven Johannes Paulus II för första gången de i Katolska kyrkan verksamma rörelserna och nya gemenskaperna till ett stort möte. Påven sade att dessa rörelser är *”ett viktigt uttryck för kyrkans karismatiska dimension, som är lika väsentlig för kyrkan som den institutionella. (...) Rörelserna utgör en av de viktigaste frukterna av en ny vår i Kyrkan, förutsagd av det Andra Vatikanconciliet”*.

Som en uppföljning mötte påven Benedikt XVI rörelserna i kyrkan på nytt **Pingstaftonen 2006**. Nästan 400.000 personer var samlade på Petersplatsen. [I sitt tal sade påven](#): *”Kära vänner, jag ber er att samarbeta ännu mera i påvens universella apostoliska tjänst att öppna dörrarna för Kristus. Det är Kyrkans bästa hjälp till alla människor, särskilt de fattiga, så att Kristus kan bli hörnstenen i den enskilda personens liv, i en rättvisare samhällsordning, i en fredlig samexistens bland världens nationer, på vilken en genuin civilisation, kärlekens civilisation kan byggas. Den helige Ande ger de troende en skarp blick för världen, livet, historien, och gör dem till främjare av det hopp som aldrig kommer på skam.”*

I samband med 50-årsjubiléet av Stockholms katolska stift 2003 tänkte biskop Anders Arborelius: Varför inte göra något liknande i Sverige? Därför [samlades på pingstafton, den 7 juni 2003 i Stockholm, medlemmar och vänner från åtta av de i Sverige verksamma rörelserna](#) och nya gemenskaperna: *Comunione e Liberazione, Couples for Christ, Focolarerörelsen, Karismatiska förnyelsen, Marialegionen, Neokatekumenal vandring, Schönstattgruppen samt Tro och ljus.*

Mötet 2003 [följdes upp pingsten 2004](#), och [hösten 2005 var rörelserna med och anordnade en mäsas tillsammans med biskop Anders i samband med avslutning av det](#)

eukaristiska året. Med viss oregelbundenhet i början har sedan traditionen utvecklats att rörelserna varje år firar pingstvigilia tillsammans med biskopen, och oftast anordnas också något seminarium med aktuellt tema i anslutning till firandet.

Sista åren har en arbetsgrupp bestående av personer från Focolare, CCR och Neokatekumenala vandringen tagit på sig arrangörsansvaret.

Genom att rörelserna betonat att de vill vara i kyrkans mitt och lojala med påve och läroämbete betraktades de under 1900-talet av kyrkans ledning som självklart positiva för kyrkan och en bastion mot sekulariseringen. Allteftersom tiden gått har de dels mognat, men också uppvisat samma typ av problem som finns i kyrkan i övrigt, t.ex. har inte heller de förskonats från sexövergreppsskandaler och dylikt.

Det innebär att rörelserna också blivit föremål för granskning och att man insett behov av styrning/vägledning. Till exempel för Karismatiska förnyelsen har påve Franciskus genom *Dikasteriet för lekmännen, familjen och livet* inrättat strukturen CHARIS såsom en juridisk person med statuter från den Heliga Stolen. (Andra rörelserna samma dikasteri).

En utveckling har skett från att rörelserna setts som specifika former av spiritualitet och utövande av apostolat i likhet med ordnarna, till att mera betona dem som modell för varje döpt kristens kallelse. Att alla döpta är ansvariga för kyrkans mission och att de andliga nådegåvorna är tillgängliga och skall tas emot med tacksamhet av alla betonades av Andra Vatikankonciliet och i den apostoliska maningen Evangelii nuntiandi av påven Paul VI. En naturlig utveckling har därför varit att inte bara specifikt de nya andliga rörelserna, utan engagerade katoliker stort som organiserat sig i föreningar kommit att inkluderas i Rörelsernas pingst. T.ex. har S:t Josefsföreningen och Santiagoföreningen tillkommit under senare år.

Påve Franciskus betonar idag ännu mera gemenskap, delaktigheten och medansvar för alla döpta i kyrkans mission som motvikt till överfokuseringen på de institutionaliserade ämbetena. Det vi kallar för synodalitet och som höstens biskopssynod skall ägnas åt. Ett ökat samarbete rörelserna emellan är helt naturligt i linje med denna utveckling.

Rörelserna sorterar under Dikasteriet för lekmännen, familjen och livet och vid ett plenarmöte nyligen med dikasteriet som fokuserade på lekmännens roll i kyrkans tjänande funktion kommenterade påven detta.

Han sade att tjänstegåvor i kyrkan, är ett betydligt vidare fält än det vi oftast tänker på, nämligen tjänster man vigs till, eller med dem besläktade specifika institutioniserade tjänster som lekmän kan erhålla, såsom lektor, akolyt, kateket etc.

Först av allt måste vi fråga oss vad som är grunden för all form av tjänande (eng ministeriality) i kyrkan, det är två saker säger påven:

Det är för det första Dopet. Det allmänna prästadömet som upp bärs av alla troende har sina rötter i dopet och kommer till uttryck i tjänstegåvorna (ministries). Lekmännens tjänande är inte baserat på vigningens sakrament utan på dopet.

Alla döpta – lekfolk, celibatära, gifta par, präster, ordensfolk hör alla till kategorin kristtrogna, de som tror på Kristus och är hans lärjungar och därför förpliktigade att ta del i den mission som Han anförtrott hela kyrkan, också genom upptagandet i specifika tjänster.

Det andra är den helige Andes gåvor. De kristtrognas tjänande i kyrkan, och lekfolkets i synnerhet, härstammar från de gåvor som den helige Ande distribuerar till Guds folk för dess uppbyggelse. Först uppträder en nådegåva inspirerad av Anden; sedan bekräftar kyrkan den som en nyttig gåva för gemenskapen; för det tredje kan den också introduceras som en specifik tjänst.

Påven lyfter således fram den karismatiska dimensionen i kyrkans liv för att balansera en alltför ensidig fokusering på de institutionaliserade gåvorna. En del är kallade att bli präst, eller upp bära institutionaliserade tjänster, men de allra flesta inte. Det gäller för oss alla att gräva där vi står och förverkliga den kallelse Gud lagt ner i mig här och nu, i den situation i livet jag befinner mig, det är vad alla skulle brinna för.

/Bengt Malmgren